

Quod multa sint, quæ virtuti spei plurimum aduer-
santur. C A P. IIII.

Ecc. 2.

Prou. 28.

1. Cor. 3.

Osee 13.

1. Tim. 6.

Gen. 4.

Rom. 5.

Ciædum præterea, quod multa sunt, quæ spei aduersantur, videlicet diffidentia de Deo: de qua dicitur. Væ dissolutis corde, qui non credunt Deo: ideo non protegentur ab eo. Aduersatur quoque plurimum spei confidentia, quæ in creaturis ponitur: quæ triplex est, scilicet, præsumptio sui: de qua legitur. Qui confidit in corde suo, stultus est: quoniam qui de nihilo factus est, in nihilum redigeretur: nisi ab autore suo sustentaretur. Ab hostibus insuper suis citò deiiceretur, nisi à Deo actualiter sustentaretur. Rursum si boni spiritus se à nobis elongauerint, impetum malignorum sustinere quis poterit? Fatuitas etiam est de se confidere, quam per se nõ sufficit homo bonum cogitare. Non enim sumus sufficientes (ait Apostolus) cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed nec in bono perseuerare. Nam citò bonum amittitur, nisi à Deo largiente custodiatur. Sed paucis verbis qualis ex se homo fit, notificat Deus per Oseam, dicens: Perditio tua Israël, tãtũ modo in me auxilium tuum. Ideo clamat homo medullis cordis: dicat quoque vocẽ. Domine scio me nunquam posse peruenire ad te, nisi gradiento post te. Sed nec hoc quidem, nisi fuero adiutus abs te. Precor ergo te, vt trahas me post te: quia reuera beatus homo, cuius est auxilium abs te. Secunda est confidentia, quæ ponitur in homine. De hac legitur Esaiæ xxxi. Væ qui descendunt in Aegyptum ad auxilium in equis sperantes, & habentes fiduciam super quadrigis, & non sunt confisi super sanctum Israël, & Deum non exquiserunt: & Hierem. xvi. Male dictus homo, qui confidit in homine, & dignẽ. Proclius enim & mutabilis est humana conditio, & quocunq; intendit, eò vergit, & illud præpõderat. Nihil ad virtutum studia, vel ad illecebrosos vitiorum fugiendas. Vana vtrique est spes hæc: quia vani filij hominum, mendacique filij hominum in stateris, vt decipiant ipsi: de vanitate in idipsum. Tertia est in creaturis spem ponere, quæ est summa fatuitas: scilicet in diuitiis & huiusmodi. De hoc Paulus ait. Diuitibus huius seculi præcipe non sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo viuo. O amatores, amatores mundi, cui tam sollicitè militatis: maior non poterit esse spes vestra in mundo, quàm vt amici mundi sitis. Vbi quid nisi fragile, plenum periculis: per quæ pericula peruenit ad maius periculũ: Pereant hæc omnia, & dimittamus hæc vana & inania. Conferamus nos ad illa sola, quæ finem non habent: ponamus spẽ in rebus æternis. Vita enim hæc mors est miserabilis & caduca, subito surripitur: & post hæc negligentia supplicia luenda sunt. Sunt etiam aliqua alia, quæ eidem virtuti spei aduersantur: scilicet peccati magnitudo, & multitudo: de qua dicit Caym. Maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear, quod indecens est. Vbi enim abundauit delictum, plerunq; superabundat & gratia. Et quid tam graue committitur, quod non Christi morte soluatur? Meritò igitur in Christo spes mihi valida est, qui sanat omnes languores meos, qui redimit de interitu vitam meam, qui coronat me in misericordia & miserationibus. Tam liberaliter nanque dominus omnem donat iniuriã, vt iam nec damnet vlciscendo, nec confundat im-

perando, nec minus diligat imputando. Pulcherrimum insuper affectanda venia, & conuersionis exemplum prærogatum est, quod tam citò latroni peccata relaxatur, & vberior gratia quàm peccator. Semper enim plus tribuit Deus, quàm quis precatur. Nemo igitur desperet. Iudam proditorem non tam scelus, quod commisit, quàm indulgentia desperatio fecit penitus interire. Aduersatur quoque spei tentationum multitudo: sed e contrario multiplicatio tentationum signum est liberationis, sicut dicitur. Qui diligit filium suum, instanter erudit: & de Israël quoque hæc sunt gentes, quas reliquit dominus, vt erudiret Israël. Vita enim nostra in hac peregrinatione non potest esse sine peccato: ideo nec absque tentatione. Profectus noster per tentationes fit. Nec sibi innotescit quisque qualis sit, nisi tentatus: nec potest coronari, nisi vicerit: nec potest vincere, nisi ceterauerit: nec potest certare, nisi inimicũ & tentationes habuerit. Ad magnam igitur vtilitatem nostram exercitatio tentationum nobis impensa est: vt non superbiat sanctitas, dum tentatur in firmitas, non tepescat virtus: non deit profectus, nõ diminuat meritorium, non amittat gloriae corona. Spei insuper contrarius est frequens casus, & peccati recidiuatio. Sed considerandum est, quod frequens casus humilitatem generat, humilitas triumphum. Quis sine peccato extitit quis in seculo enormius Paulo peccauit: quis in religione grauius Petro: illi tamen per pœnitentiam & bonam spem meruerunt assequi non solum ministerium, sed & magistris, sanctitatis. Quid meruit Publicanus, qui repente de templo absolutus exiit: Meritò quippe etiam post peccatum valde sperandum est. Fit enim plerunq; gratior Deo amore ardens vita post culpam, quàm securitate torpens innocentia: quia qui gaudet in bonis gratia & venia, quam inuenit: & recordatur mala, quæ euasit, difficile redit ad malum. Memorata quoque virtuti potissimum aduersatur nimia tristitia: de qua dicitur. Mœrore animi deicitur spiritus. Nunquam ergo tristetur, qui de spe gaudere desiderat. Felix enim qui non habuit animi tristitiam: nec excidit à spe sua. Oportet nos semper de Dei miseratione confidere: & de nostra infirmitate formidare, non tamen funditus obruat spem metus. Eo nanque fit damnabilior, quo à soliditate spei animus fit longior. Semper nanque oportet misericordiam & iudicium domino cantare, si volumus securè de virtute spei gaudere.

Quomodo tripliciter, scilicet in Deo, in beneficijs Dei, & in sanctorum suffragijs debes se exercere mens, quæ virtutem spei nutrire desiderat: atque de perfessione eiusdem.

C A P. V.

Sicut cunctis patet, nõ datur in aliquo qualicunq; negotio perungere ad finem sine medio, ita nec ad consummationem virtutis. Quapropter vt omnibus detur forma proficiendi, in hoc capitulo, quod præ manibus est, aperienda sunt, quæ iuuant virtutem spei, & quibus cõsiderationibus ipsa virtus nutriatur & perficiatur. Sunt namque multa, quæ si considerentur, vehementer exultatione spei replent animam. Quarum cõsiderationum prima & potissima est, cum rationalis creatura intuitum suum dirigit in Deum mul